

Indira Gandhi National Centre For The Arts Regional Centre Vadodara

Date: 20th October 2020; **Timings:** 12:00 pm to 1:30 pm; **Event Type:** Webinar

Title: *'Feminine Aesthetics in Art of Western India'*

Chair: Prof. (Dr.) Sachchidanand Joshi, Hon'ble Member Secretary, IGNCA

Speakers:

1. **Dr. Gauri Parimoo Krishnan**, Independent Curator & Art Historian; Director, DMBG Consultants; Former Centre Director, Indian Heritage Centre, Singapore.

2. **Dr. Rita Sodha**, Asst. Professor, Department of Art History and Aesthetics, Faculty of Fine Arts, The Maharaja Sayajirao University of Baroda, Vadodara.

3. **Prof. (Dr) Parul Shah**, Principal Investigator at the MHRD-UGC, E-Content PG Pathashala and MOOCS in Swayam Project, Performing Arts Dance; Former Dean and Head (Dance), Faculty of Performing Arts, The Maharaja Sayajirao University of Baroda, Vadodara.

Moderator: Dr. Ayswaria Wariar, Regional Director, IGNCA, R.C. Vadodara.

Indira Gandhi National Centre for the Arts (IGNCA), Regional Centre Vadodara, conducted its next webinar on *'Feminine Aesthetics in Art of Western India'* to celebrate the festival of Navaratri. The aim of this event was to highlight the culture and tradition of worshipping the Goddess and to discuss the Aesthetics of Feminine Energy, as reflected in the three art forms of Sculpture, Painting and Dance of Western part of India. To represent each of the three forms of Art, three renowned speakers graced the platform to share their knowledge from their respective fields.

Dr. Gauri Parimoo Krishnan spoke on the topic: *'The Power of the Female: Devangana Sculptures in Temple Architecture of Western India'*. Dr. Parimoo, threw light on the variety, significance and aesthetics of sculptures of celestial female figures which are placed on Indian temple architecture. She investigated on the role of such semi divine beings, known as *apsaras* in Indian classical literature, art and architecture citing examples of sculptures through four centuries (8th -12th centuries) from the north-western region of India, namely Gujarat, Rajasthan and Madhya Pradesh representing the Medieval period in Indian History.

Dr. Rita Sodha, spoke on the topic: *'Paradigms of Representations: Articulations of 'Nayikas' in Indian Painting'*. Dr. Rita explored the conceptual and visual interpretation of the *Nayika* as a 'persona' that occupies the literary texts which are a crucial source to the pictorial depictions of *Nayikas* in medieval Indian Paintings as in the manuscript illustrations. She believes that in these illustrations, the feminine essentially is getting modelled as the 'other' of the masculine and eventually thus conceptualized 'feminine' being acted out or performed in depictions of the *sakhi bhava* in ritualistic spaces. The talk picked on some distinctive case studies that generated diverse articulations.

Prof. (Dr) Parul Shah, spoke on the topic: *'The Circle of Bhakti and Shakti: Dance Form of Gujarat'*. Dr. Parul, representing the field of Dance, explored the relevance of the festival of

Indira Gandhi National Centre For The Arts Regional Centre Vadodara

Navratri that worships the nine different forms of the female energy known as *Navadurga*. She explained the cultural and religious practices associated with the festival with videos and photographs.

The concluding remarks for the webinar were presented by the Chairperson: Prof. Dr. Sachchidanand Joshi, Member Secretary, IGNCA. The details of the webinar were uploaded on IGNCA web portals and social media platforms. It was attended by 100 attendees on the Zoom platform of the Ministry of Culture, Govt. of India (NeGD). The webinar was also screened live on IGNCA Face book page and viewed by 30 people approximately. It was reported in two local newspapers.

Image 1

વડોદરા-સિટી ભાસ્કર 21-10-2020

વ્યક્તિનું સૌંદર્ય તેના બહારના દેખાવથી નહીં, તેના સારા વિચારથી પરખાય છે

IGNCA દ્વારા દેશની સંસ્કૃતિમાં સૌંદર્યશાસ્ત્ર વિષય પર ટોક યોજાઈ

NAVRATRI WEBINAR

સિટી રિપોર્ટર, વડોદરા

ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ સેન્ટર ફોર ધી આર્ટ્સ વડોદરાના રીજનલ સેન્ટર દ્વારા નવરાત્રીના ભાગરૂપે વેબિનારનું આયોજન કરાયું હતું. જેમાં પશ્ચિમી ભારતની કલા અને સંસ્કૃતિમાં સ્ત્રીના સૌંદર્યશાસ્ત્ર વિશે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. જેમાં વક્તા તરીકે IGNCAના મેમ્બર સેક્રેટરી ડો. સચીદાનંદ જોશી, ઈન્ડિયન હેરીટેજ સેન્ટર સિંગાપુરના પુર્વ સેન્ટર ડાયરેક્ટર ડો. ગૌરી પરીમો કિખાન, MSUના ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ આર્ટ હિસ્ટ્રી એન્ડ એસથેટીક્સના આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર

ડો. રીટા સોબા, MSU પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ ડાન્સ કેકલ્ટીના પૂર્વ ડીન ડો. પારુલ શાહ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. IGNCAના રીજનલ ડાયરેક્ટર એશ્વરીયા વોરીયરે જણાવ્યું હતું કે, પશ્ચિમ ભારતમાં કળાના વિવિધ સ્વરૂપ જેમ કે શિલ્પ, ચિત્ર અને નૃત્ય એક બીજા

સાથે જોડાએલા છે. ડો. સચીદાનંદ જોશીએ જણાવ્યું હતું કે, ભારતીય પરંપરા અને શૈલીમાં સૌંદર્ય શાસ્ત્રનું ઘણું મહત્વ છે. લોકોએ સમજવું જરૂરી છે કે વ્યક્તિનું સૌંદર્ય બહારથી નહીં પરંતુ તેના સાચા અને સારા વિચારથી પરખાય છે.

Image 2

બુધવાર, તા. ૨૧ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૦

પુરાણોમાં રાધાજીના સૌંદર્યનું અદ્ભૂત વર્ણન

‘પૂર્ણ ચંદ્રને શુભેચ્છા પાઠવવા એકત્રિત થયા હોય તેમ તારા ટમટમી રહ્યા છે’

(પ્રતિનિધિદ્વારા) વડોદરા, મંગળવાર સ્ત્રીની શક્તિ તરીકે તો પૂજા થાય જ છે પણ તેની સુંદરતાના વર્ણન નાટ્યસાસ્ત્ર તેમજ પૌરાણિક ગ્રંથોમાં બહુબી રીતે લખાયા છે. આ લખાણોના આધારે રાજસ્થાનના મેવાર સ્કૂલ તેમજ બુંદેલી સ્કૂલના કલાકારોએ ચિત્રની

ઈ.સ. ૧૯૩૦માં તૈયાર કરેલા ચિત્રમાં કલાકારે રસિકપ્રિયા નાયિકાનું નખશિખ વર્ણન કર્યું હતું.

નાયિકાઓ તેમજ રાધાજીના સૌંદર્યની સરખામણી કુદરતી તત્વો સાથે કરેલી છે, તેમ એમ.એસ.યુ.નિ.ની ઈઈન આર્ટસ કેકેલ્ટીના આર્ટ, ડિસ્ક્રી એન્ડ એસ્થેટીક વિભાગના પ્રો.રીટા સોઠાનું કહેવું છે.

ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ સેન્ટર ફોર ધ આર્ટના વડોદરા સેન્ટર દ્વારા નવરાત્રિના પર્વ નિમિત્તે ‘પશ્ચિમ ભારતની કલાઓમાં સ્ત્રીઓનું સૌંદર્ય’ વિશે વેબિનારનું આયોજન કરાયું હતું. જેમાં પ્રો.રીટાએ કહ્યું કે રાજસ્થાનના

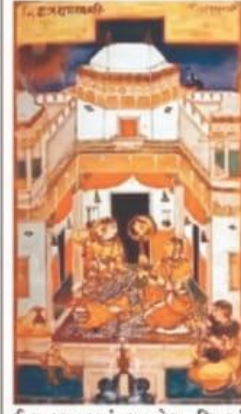
બુંદેલી સ્કૂલ ઓફ આર્ટના કલાકારે ૧૫૯૧માં રાત્રિલી બિલાવલ નામની નાયિકા પોતાના પતિના આગમનની તૈયારીમાં અરીસા સામે બેસીને સોળે શણગાર સજતી ચિત્રમાં દર્શાવી હતી. ઉપરાંત મેવાર સ્કૂલમાં ૧૯૮૦માં રાધાજીના સૌંદર્યનું કુદરતના તત્વો સાથે સરખામણી કરતું ચિત્ર દોર્યું હતું. ચિત્ર સાથે પુરાણોમાં લખાયેલ સ્ત્રીઓની સુંદરતાનું નખશિખ વર્ણન પણ લખવામાં આવ્યું છે. જેમાં લખ્યું છે કે ‘તેણે પોતાના

ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ સેન્ટર ફોર ધ આર્ટ દ્વારા કલામાં સ્ત્રીઓનું સૌંદર્ય વિશે વેબિનાર યોજાયો

ચહેરા પરનો દુષિયો પડદો ઉચ્ચત્વે ત્યારે દેખાય છે જાણે ચંદ્ર દુષ્પના સમુદ્રમાંથી નીકળ્યો હોય. મોતી તેના વાળને સજાવી રહ્યા છે, આ સાથે જ પૂર્ણ ચંદ્ર (રાધાજીના ચહેરા)ને તારાઓ શુભેચ્છા પાઠવવા એકત્રિત થયા હોય તેમ ટમટમી રહ્યા છે.’ રાધાજીએ ધારણ કરેલા અલંકારો વિશે લખ્યું કે ‘કપાળ પર કરતુરી ટપકા સાથે લગાવેલ લાલ બિંદો જાણે બગીચામાં સુંદર ઉગેલા લાલ ગુલાબ પર બેઠેલી મધુમાખી જેવી લાગે છે. ચંચળ આંખો અંજન પસી જેવી તો જળહળતા શ્વેત પ્રકાશની જેમ ચમકતા દાંત, તેના કાનનો જગમગાટ ઉગતા સૂર્યના પ્રકાશ સમાન છે.

નાકમાં પહેરેલી નથનીમાં રહેલા સ્ટોન ચંદ્રની વચ્ચે એટલે કે રાધાજીના ચહેરાની આસપાસ ગુરુ, સુક, શનિ અને મંગળ જેમ વિવિધ રંગમાં ચમકી રહ્યા

છે. ઉપરાંત ઈન્ડિયન હેરિટેજ સેન્ટરના ભૂતપૂર્વ સેન્ટર ડિરેક્ટર ડો. ગૌરી પારીમાં ક્રિખને કહ્યું કે પાટણમાં આવેલી રાણી કી વાવ એ નારી શક્તિનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. અહીંની દીવાલોમાં અપ્સરાઓનું સુંદર કોતરણીકામ કરેલું

ઈ.સ. ૧૫૯૧માં બનાવેલા ચિત્રમાં નાયિકા રાત્રિલી બિલાવલ પોતાના પ્રિયતમાના આગમનની તૈયારીમાં અરીસા સામે બેસી સોળે શણગાર સજા રહેલી દર્શાવી છે.

છે તેમજ મધ્યમાં સેપનાગ પર બિરાજેલા વિષ્ણુ જોવા મળે છે. વેબિનારમાં એમ.એસ.યુ.નિ.ના પરદીપ્તિંગ આર્ટસના ભૂતપૂર્વ ડીન પ્રો.પારુલ શાહે ભક્તિ, શક્તિ અને ગુજરાતના ગરબા વિશે વાત કરી હતી.

૧૭મી સદીમાં મેવાર સ્કૂલમાં બનેલા ચિત્રમાં રાધાજીના સૌંદર્યની સરખામણી કુદરતી તત્વો સાથે કરેલી છે

ઈજાગ્રસ્તો સારવાર હેઠળ હોવાથી

દુમાડ બ્રિજ પાસે ફાયરિંગના બનાવમાં હજી કોઈ ધરપકડ નહી

(પ્રતિનિધિદ્વારા) વડોદરા, મંગળવાર આખરે થયેલી અણકામણના બનાવમાં ખાનગી ફાયરિંગ થતાં દુમાડ બ્રિજ પાસે ગઈકાલે પર પ્રાંતીય શ્રમજીવી દંપતી પોલીસે બંને પસંદ કરવાના પ્રયાસનો ગુનો નોંધ્યો છે.

Image 3

Indira Gandhi National Centre For The Arts Regional Centre Vadodara

E- Invite

Constitution of India, Article 51 A (f)
To value and preserve the rich heritage
of our composite culture

इन्दिरा गांधी राष्ट्रीय कला केंद्र
INDIRA GANDHI NATIONAL CENTRE FOR THE ARTS

Indira Gandhi National Centre For The Arts (IGNCA) Ministry of Culture, Govt. of India Regional Centre – Vadodara

Celebrates Navaratri with a webinar on

Feminine Aesthetics in Art of Western India

Date: 20th October, 2020, Time: 12:00 pm - 1:30 pm

Chairperson

Prof. (Dr) Sachchidanand Joshi, Hon. Member Secretary, IGNCA

Speakers

I. Dr. Gauri Parimoo Krishnan; Former Centre Director,
Indian Heritage Centre, Singapore
“The Power of the Female: Devangana Sculptures in Temple
Architecture of Western India”

II. Dr. Rita Sodha, Asst. Professor, Dept. of Art History and Aesthetics,
Faculty of Fine Arts, M.S.U. of Baroda. Vadodara
“Paradigms of Representations: Articulations of ‘Nayikas’
in Indian Painting”

III. Prof. (Dr) Parul Shah, Former Dean & Head (Dance), Faculty of
Performing Arts, M.S.U of Baroda
“The Circle of Bhakti and Shakti: Dance Form of Gujarat”

Moderator

Dr. Ayswaria Wariar, Regional Director, IGNCA, RC, Vadodara

Webinar link to join and register:

https://us02web.zoom.us/webinar/register/WN_FNmKr4IMTc28rWwxA5uQDw

Live on Facebook Page of IGNCA Indira Gandhi National Centre for the Arts

This Webinar aims to discuss the Aesthetics of Feminine Energy, as reflected in the three artforms of
Sculpture, Painting and Dance, of Western India.

igncavrc@gmail.com, www.ignca.gov.in, fbignca, instaignca_delhi

Image 4